

Seznam přílohy

Příloha I. – Přemysl Pitter s matkou Žofií a otcem Karlem

Příloha II. – Spolupracovníci Akce zámky – zleva Pitter, Štěpánková, Fierzová, Krch, Czeh (srpen 1946)

Příloha III. – Přemysl Pitter „zámeckým pánem“ (16. 5. 1945)

Příloha IV. – Seznam prvních odvezených dětí z Terezína (22. 5. 1945)

Příloha V. – Zákaz umístování dětí mladších 14 let do internačních táborů (18. 11. 1945)

Příloha VI. – Zámek Olešovice – židovské děti (1945)

Příloha VII. – Zámek Lojovice – německé děti z internačních táborů (1945)

Příloha VIII. – Zámek Štířín (1945)

Příloha IX. – Zámek Štířín – děti z koncentračních táborů (1945)

Příloha XI. – Zámek Kamenice – starší německé dívky (1947)

Příloha XII. – Zámek Kamenice – setkání chovanců (1980)

Příloha XIII. – Olga Fierzová: „Wolfgang a Burhart“

Příloha XIV. – Olga Fierzová: „Harald a Michl“

Příloha XV. – Olga Fierzová: „Herta“

Příloha XVI. – D. Štěpánková: „Dítě ve válce a po ní“

Příloha XVII. – D. Štěpánková: „Domovy smíření“

Příloha XVIII- D. Štěpánková: „Kamenické Vánoce 1945“

Příloha XIX. – D. Štěpánková: „Hana“

Příloha XX. – Magda Bar-Or: „Vzpomínka na Štířín“

Příloha XXI. – P. Pitter: „Dokončená dvouletka“

Obrázek 1: Přemysl Pitter s matkou Žofíí a otcem Karlem

Obrázek 2: Spolupracovníci Akce zámky - zleva Pitter, Štěpánková, Fierzová, Krch, Czeh (srpen 1946)

Česká Národní Rada v Praze.

Zároveň sociální komise.

V Praze dne 16. května 1945.

Panu

Přemyslu Pitterovi,
Fejtlíkův útulek pro mládež "Vilhošův dům"

Praha II.

Běžně a povděkem se vědomi, že jste se jistil zásky býv. barona Ringhofera v Kamenici, Štíříně, Glebovici a Lejovicích, pol. okres Jilová. Objekty tyto jsou určeny pro zřízení osárevoven, zejména osob vracejících se z koncentračních táborů. Po splnění tohoto účelu budou tyto osárevovny postupně přešádnuty v trvalé instituce sloužící zářevotně sociálním účelům našeho národa.

Pověřujeme Vás zřizováním a vedením těchto osárevoven a jmenujeme Vás jejich zřizovatelem a vedoucím. Šádně Okresní národní výbor v Jilově, jakož i všechny ostatní příslušné úřady, aby Vás v této práci všestranně podporovaly.

Česká Národní Rada,
Zároveň sociální komise.

Jan Konopík
MUDr. Jan Konopík,
předseda.

Obrázek 3: Přemysl Pitter "zámeckým pánem" (16. 5. 1945)

Seznam dětí, opatřující Terezín
dne 22. 5. 1945

Z dětského domova Jezerská 24

18 dětí

Baerová Judis	I/95-13040	nar. 19	sirotek
Bloch Jirí	Gv 2	19	"
Davidovičová Helena	Au 1/732	19	"
Davidovičová Rosa	Au 1/733	19	"
Deutsch Petr	Bg 235	19	"
Fischer Jirí	Gv 9	19	"
Harringer Petr	I/87-10676	19	"
Haugner Věra	Ca 700	19	"
Husserlová Zdenka	Cd 459	19	"
Morgenstern Jaroslav	AE 7-30	19	rodiče v USA
Schnoll Helma	Du 2	19	matka v Praze
Schnurmacher Rudolf	Ce 395	19	sirotek
Straussová Irena	Ca 525	19	"
Tellerová Anita	Fa 27	19	"
Teller Harry	Fa 28	19	"
Weiss Beer Jirí	Ca 500	19	"
Mayerová Eva	A o 998	19	matka zde
Tambová Evelina	Gn 557	19	" "

Z dětského domova Jiřní tř. 1

2 děti

Schaffrová Brigita	Gv 52	19	sirotek
Tiele Egon	Fa 26	19	"

Z dětského domova Hlavní tř. 14

7 dětí

Folkartová Lydia	B1 302	19	sirotek
Hofmeisterová Greta	Ae 546	19	"
Konyrschová Gerta	Bg 177	19	"
Lichtensternová Renée	Bn 547	19	"
Löblová Marianny	Ck 67	19	"
Rederová Anelisa	AAg 33	19	"
Rosenová Kateřina	IV/8-634	19	"

Z dětského domova Dlouhá tř. 13

1 dítě

Löbl Kurt	Ck 66	1931	sirotek
-----------	-------	------	---------

Z dětského domova Horáká ul. 21

12 dětí

Bassistová Alžběta	Ca 895	19	sirotek
Beerová Hana	Ca 503	19	"
Grünfeldová Rutka	AA v 596	19	"
Grünwald Peter	Al 517	19	"
Morgenstern Petr	AE 7-31	19	rodiče v USA
Morgenstern Pavel	AE 7-32	19	" "
Knappová Alice	Ck 271	19	sirotek
Neumannová Vlasti	Dv 15	19	"
Polesiová Věra	AE 9-96	19	"
Schaffer Adolf	Gv 523	19	"
Tieleová Helena	Fa 7	19	"
Weinrubová Dagmar	AAV 691	19	"

Obrázek 4: Seznam prvních odvezených dětí z Terezína (22. 5. 1945)

Ministerstvo vnitra.

Č. 1622-18/10-28-V/4.

V Praze dne 18. října 1945.

Zemskému národnímu výboru v Praze a v Brně,
všem okresním národním výborům /správním komisím/
hlavnímu velitelství SNB.

Předmět: Internační a pracovní tábory - zákaz umístování osob do
14 let.

Ministerstvo vnitra zakazuje se vším důrazem, aby v internač-
ních nebo pracovních táborech byly drženy v zajištění děti do 14 let.
Děti, které jsou v táborech ať v doprovodu rodičů či samy proti znění
zdejšího výnosu ze dne 20. srpna 1945, č. Z-11202/1945, musí být
be z o d k l a d n ě předány svým příbuzným nebo do péče sociál-
ních ústavů, klášterů a pod. Kde nelze takové děti předati ani příbuz-
ným, ani ústavům, nechť jsou, jde-li o děti národnosti české, odevzdány
do péče důvěryhodným osobám české národnosti, které se o ně dobrovolně
přihlásí, a jde-li o děti německé, umístěny nuceně jako tak zvaní ná-
rodní hosté u majetných Němců.

O dětech umístěných u cizích osob budiž založena a vedena přesná
evidence. Dozor nad nimi budiž svěřen charitativním spolkům a kontrole-
ván orgánem určeným pro to okresním národním výborem /správní komisí/
jako čestná funkce.

Aby se předešlo tvrdostem tam, kde je v zajištění matka s dítě-
tem /dětmi/ a dle sebraného materiálu nebude postavena před lidový
nebo národní soud, budiž ihned s dítětem /dětmi/ propuštěna na svobo-
du, případ však budiž dále vyšetřován a veden v patrnosti.

Za provedení tohoto výnosu jsou osobně odpovědní předseda
okresního národního výboru /okresní správní komise/, bezpečnostní refe-
rent a velitel internačního /pracovního/ tábora.

Příkaz tento budiž proveden s největším urychlením, ne později
do 7 dnů, a v této lhůtě budiž som o výkonu bezpodmínečně podána
zpráva.

Souhlasí se schváleným návrhem.

Přednosta výpravny

Krus Joh.

Za ministra:
Vyhnanovský v.r.

Obrázek 5: Zákaz umístování dětí mladších 14 let do internačních táborů (18. 11. 1945)

Obrázek 6: Zámek Olešovice - židovské děti 1946

Obrázek 7: Zámek Lojovice - německé děti z internačních táborů 1945

Obrázek 8: Zámek Štířín 1945

Obrázek 9: Zámek Štířín - děti z koncentračních táborů 1945

Obrázek 10: Zámek Kamenice - starší německé dívky 1947

Obrázek 11: Zámek Kamenice - setkání chovanců 1980

Wolfgang a Burkhard.

Je podzim 1946. Děti v našich domovech ubývá. Přihyvá však počítání žádostí o pomoc při pátrání po jiných dětech. Často již se tak obrátí na nás pátrací stanice v Německu, kterým jsme zaslali naše seznamy dětí, umístěných v domovech ministerstva sociální péče. Také naši bývalí chovanci po návratu do Německa vyprávějí o tom, jak jsme jim pomohli najít rodiny. Tím se slože jsme záhy byli zahrnováni množstvím přímých dotazů rodič hledajících děti, které se jim ztratily v Čechách a na Moravě v revolučním roce.

Koncem září přišel z kraje Moh dopis, jehož překlad zní:

Obrázek 12: Olga Fierzová – „Wolfgang a Burkhard“

Harald a Michl.

Jaro 1946. V Olešovicích u léčebného domu kvetou stromy. Je jinak popelkou ta chudá zahrada vedle ostatních honosných parků, ale teď je přivětivá ve své bílé záplavě květů. Naproti v parku scházejí tyto posilové jara. Nejsou tam obyčejné ^{houe} ušlechtilé stromy, jen pyšní aristokrati.

T dům - bývalá vila hraběte Serenyiho - je prostý. Avšak výborně se nám hodí jako nemocnice. Má ústřední polohu. Písař sídliště je zámeček Olešovice kde je i hlavní kancelář všech ^{paroch} domovní. Do Kamenice je 10 minut, do Štítna 20 na kádní půl hodiny a do Hojovic dobrou hodinu. Sem sbírá Dr. Vogl ze všech našich ústavů těžší případy a děti, které je třeba izolovat. Tady je

Obrázek 13: Olga Fierová – „Harald a Michl“

Herta.

Jmenovala se Herta Schreck. Měla
si představitelku ^{pro svou Germánku} německou bytost.
Mylila se: tato Herta byla neč slabým
půlročním děťátkem. Avšak ^{do své} ~~středně~~
osud s ní zatočil a tordá byla česká
srdce, která ji v bídě nechala! ^{že by} ~~Necht~~ se
tyto řádky ~~nestarají~~ její matčinou
do rukou! Již ~~usouhlasí~~ srdce by to
nepřetrželo.

Herta se narodila v posledním
válečném podzimu v Brně. V březnu
1945 se rozdala a ^{matka ji vstřela} ~~práskla~~ do sšerbění
dětské nemocnici. Tu přišel náhle
rozkaz ^{evakuovat} a nemocní byli
personálem ^{praveni} přeloženi do Prahy. Náhle
loraly dny bojů a zmatků. Rodič ^{z Berlína} se
ak dostali do Rakouska kam přišel

Po dlouhém ~~hazardu~~ ~~travě~~ ~~ale~~ ~~no~~
stou, která ~~mlá~~ ~~dě~~ ~~v~~ ~~Ber~~ ~~ě~~ ~~st~~

~~čím~~ ~~stěm~~
~~čím~~ ~~stěm~~
~~čím~~ ~~stěm~~

~~čím~~ ~~stěm~~
~~čím~~ ~~stěm~~
~~čím~~ ~~stěm~~

~~čím~~ ~~stěm~~

Obrázek 14: Olga Fierzová – „Herta“

D. Štěpánková: Dítě ve válce a po ní.

Statistika zaznamená počet obětí války. Dozvíme se, kolik lidí padlo, bylo zajato, stalo se nezvěstnými. Také to nám prozradí, kolik hmotných škod vzniklo a na kterých stranách. Nejstrašnější budou však záznamy o škodách v mravním ohledu. A jistě největší obětí války je Dítě. Dítě, přítomnost i budoucnost národů. Dítě národů vítězných i poražených.

Hlas, násilí, mrzačení charakterů v okupovaných zemích, to vše hluboko zasáhlo do dalšího vývoje. Třeba jen ta okolnost, že dítě vidělo učitele i rodiče lhát, vědomě lhát. A byla to jediná cesta, jak uniknout persekuci. Kolikrát jsme my učitelé museli čísti dětem určité předepsané projevy, s nimiž nikdo z nás nesouhlasil! Jak asi posuzovalo dítě naši osobní statečnost, když po takové „oslavě“ řeklo: Já vím, vy jste nám to přečetla proto, aby vás nezavědli.

A nebyl to nesouhlas, proč jsme tak lhali. Závisely na nás životy mnoha přátel, jejich dětí, bylo třeba maskovat účast v odboji. Ale nevnuká to dítěti názor, že lež je dovolena, slouží-li dobré věci? Jsou děti schopny rozeznat dobré od zlého?

To je jen část problému. Co s nenávistí, kterou přece nesmíme v dětské duši žít, třeba je důsledkem prožitých strastí?

Už více se zamysleme nad těmito ~~problémy~~ otázkami, tím větší těžkosti vystupují před naším zrakem. Každý národ musí se po svém a to i problémy vyrovnat a je zvládnout. Nesmíme však zapomenout na její skutečnost: Duchovní výstavbu nového světa musíme dávat společně. Pedagogická i pedagogické musí

Obrázek 15: D. Štěpánková - "Dítě ve válce a po ní"

Dobruše Štěpánková:

DOMOVY SMÍŘENÍ

I. Ještě než dozněly rány z dělu, hned po revoluci, přivezl Přemysl Pitter z Terezína židovské děti, které přežily útrapy koncentráku. Bylo jich 266.

Umístil je v zámcích barona Ringhoffera nedaleko Prahy, v Olešovicích, Kamenci, Štíříně, Lejovicích a v Ládví. Byly zubožené tělesně, zmačkaná a vychrtlá tělíčka volala po slitování. Ale i duše byly vyhladovělé, tváře odrykly úsměvy a oči nesly v hlubinách stajenou propast prožité hrůzy.

V zámcích bylo krásně. Vzduch sluncem prohřátý, lesem provoněný a dobrá strava vydatně prospěly a děti se zotavily. S dušičkami to bylo horší. Jak hrozná je žitká tvář, která ztratila úsměv! Jak obviňuje celý svět za příkoří, způsobené rasovou nenávistí! Což ty nejmenší, ty jako malá zvíátka přilnuly k těm, do k nim byli dobří. Radostně tleskaly, když přišel strýček Přemysl, nebo jeho z jeho spolupracovníků. Vítaly v nich své přátele, ale zdaleka nechápaly, jaké to bylo, když byly vytrženy. Milovaly v nich své rodiče, které nepoznaly a

Obrázek 16: D. Štěpánková - "Domovy smíření"

Vzpomínka na Vánoce dětí z internačních táborů
v Kamenickém zámku R. 1945.

Pomalu se přiblížil advent. Večer se scházejí větší děti v herně a srotovují dárky svým menším sourozencům a dětem, které nemají nikoho. Dívky si pořídily jejich seznamy a svědomitě se o práci rozdělily. Dovedou udělat pěkné věcičky téměř z ničeho. Chlapci z barevných papírů dělají ozdoby na vánoční stromek a s káry vyřezávají rozmanité hračky. Desetiletý Wolfgang je opravdový mistr. Jeho tuavé oči, stíněné dlouhými řasami, mladinské usměví, je-li za další pěknou ozdobu pochválen. Tolik se na Vánoce těší!

Ale nejvíce práce má Frick, vysoký, štíhlý chlapeček ze severního Německa. Už se setavil a věžského zápalu pohrnalnice a kloubový revmatismus, který ho dlouho poutal na lože, povolil. Dovede všechno, rád a ochotně každému pomáhá. Spřítelil se s malými dětmi, svlékne se rozkošnou štyřlousou měšankou. Pro ni má nejkrásnější dárek, nábytek do pokojíčka, pečlivě s káry vyřezávaný. Stále na něm něco opravuje, zdokonaluje.

Kdo tu dvojici zná, nediví se tomu. "Měšanko, Šípková Měšanko, kdepak máš dárek?" "Tady, Kamenici", odpovíká na něčí štádlovní malíčká. "A kde máš prince?" "Tady, Fricka", říká děvčátko a objímá svého velikého přítele. Je to taková máma, kterou hoch potřebuje. Vzdurčí jeho stud a léčí osamělé srdce.

Konečně je sda štěstí večer. Radost malých strhuje i ty větší a tak všechny děti, plny očekávání, řadí se na schodišti, Měšanka ve Frickově náručí.

V stěnné jídelně sdílí strom a děti uctivě vstupují dovnitř. Tiše usedají na své místa. Znovu neseš Hrozdil se Kristem Pán a Stillo Nocht. Ve

Obrázek 17: D. Štěpánková - "Kamenické Vánoce 1945"

D. Štěpánková: Ztracené dítě.

Chladné prostory loveckého zámku barona Ringhoffera v Kamenici ožily. Tam kde dříve žil jediný muž obklopený služebnictvem, ozývá se hluk a spěv dětí. Jídelna přeměněná v hernu vše životem. V jednom rohu skupina dětí se baví stavebnicí, opedál větší hoši hraji šachy. Dívky zasívají prádlo, nebo si šijí na panenky, malé děti se drží za ruce a v kruhu zpívají. Na zatleskání umlknou. Kdo nedá pozor, a zpívá dál, musí do kruhu s hrou pokračuje.

Jěnomě Háníčků chodí mlčky, v tváři čce se temně odrážejí velké oči. To není tvář dítěte, ale nehybná maska, kterou neoživí oči, přesto, že jsou tak krásné. Rty se nerozvěrou ani k usměvu. Pěstounka o ni ví jen to, že je Litevka. Mlčí, česky zřejmě nerozumí. Před chvílí jí vzala jěné hoičička panenku. Stejně si sní, nehrála, jen jí vinula k sobě. Tebrénila se. Ručky jí svíslý podle těla a po nehybné líci stékaly slzy. Poslušně se nechala odvést do kruhu ke hře, ale duchem je vzdálě všemu tomu, co se děje okolo ní. A hernou ozývá se dál dětský zpěsních.

Vtom někdo klepe.. U dveří stojí neznámý muž a legitimuje se. Je to dvoední miltig milice firmy Odkolek z Prahy. Doprovází internovanou lnici-cizinku-, hledající své dítě. Už tak spolu prošli tři sběrné řediska, ale dítě nenašli. Žena má nohy opuchlé, střevíce se hlubokézavávají do kůže. Bolest v srdci je v ak větší a čává zapomenout svu. Pout pokračuje. Láska matky, láska, která čoufá i když znova vstává, čá hledá marně. Čojímá i ženina průvodce. Pln soucitu p

Obrázek 18: D. Štěpánková - "Hana"

Přemysl Pitter

"DOKONČENÁ DVOULETKA"

pro výchovu dětí z koncentračních a internačních táborů
70let k rozpracování správy pro příslušatele z r.1947/

Zešlo to vlastně příchodem Hitlerova k moci. Tehdy ho-
pili ústačk mládeže "Milišovy děti" na Hlíkově také děti těch, kdo
ústačky z Vídně se zachraňovali před pronásledováním, mučením
a smrtí. Krávy se stahovaly i nad naši vlastí. Česká, demokra-
tická Vídeň a občanská židovského původu nebylo možno v našem
pohraničí setrvat. Jejich životy byly ohroženy, existence ne-
možná. Na jaře 1938 pocházela se stavbou malé dětské ošetrov-
ny v Hlídě a Kocousoch pro děti z Milišova domu. Avšak utrpění dě-
ti uprchlé, valících se do vnitrozemí, je tak veliké, že jim
napříkladně sotva dostáváme ošetrovanou.

Pak přišla okupace a s ní stále bezchlednější pronásledo-
vání. Zvláště silé to byly děti židovských rodin. Vždy několik
židovských rodin bylo napřesčeno v jednom bytě, stýk a s nimi
stihán. Pokud nebyli osadeni slatými hvězdami, mohli naši och-
ránci chránit přicházet do Milišova domu. Pak i oni byli ocoj-
thováni. Chodili k nám o nedělních "na černo". Pořádali jsme
pro ně besídky, utvrzovali je zpravě a také doplňovali jejich
edostatečnou výživu. Když se však náhle objevili dva páni a
dělali o povolání prohlídky Milišova domu, stala se situace ne-
bezpečnou. Nestývalo, než denně večer a dlechu do noci navští-
ovat jejich rodiny a tajně jim donášet mléko a jiné živiny.

Nestaly deportace. Co noci, strávených přípravami na po-
yt v koncentráku! Nakonec přece došlo i na naše chráněnce.
několika desítek se jich po pádu "Třetí říše" vrátilo jen to-
lik, že jsou je na prstech jedné ruky spočítal...

Dnes, když uvažuji o odvážné činnosti svých přátel, když
valím na slyšáče, který riskoval život, aby naše děti měly
něco dost souky, vzpomenu-li na zástupy, které se tlačily ne-
m v síle, ale i v šatně Milišova domu, aby naslechly slovo
ky a neděje - připadá mi to jako sen. Avšak ani naši ochra-
ní ochráncové u české policie nemohli zabránit, aby se Gestap-
o naši činnosti nedovědělo. Jedného dne přišli opět dva pá-
v civilu a představili se jako úředníci Gestapa. Vjalech
na, vjalech v Petachkově paláci. "Podporujete rodiny ztře-
ch, přechováváte židovské děti!" - "Ovšem," odpovídá, "ale
lidského hlediska to jistě pochopíte." Vyslyšející konisaf
hlédne ke mně a praví: "Ano. Můžete jít."

I to budí po pravdě a spravedlnosti nepádně. Omen úřed-
t, vrchní tajemník tajné státní policie Kleinko, byl za re-
luce v Petachkově paláci ubit.

A opět se po nocích připravovaly misilky rodinám a dětem
koncentračních táborů. Tu jsme začali myslet na to, co bude
děti dělati, přešlují-li to a vrátí-li se. Jak jim umožnit zo-
vení a přechod do normálního života.

Obrázek 20: P. Pitter – „Dokončená dvouletka“ (1947)